

Hygienrutiner för skolverksamhet

Råd till skolans personal gällande smittförebyggande insatser

I skolan är det många personer på en begränsad yta och det kan öka risken för både elever och personal att bli drabbad av smittsam sjukdom.

God hygien är avgörande för att undvika smittspridning och städning är viktigt för att minska mängden mikroorganismer i miljön. Både bakterier och virus kan överleva lång tid i miljön. Bakterier kan överleva på ytor i många veckor och virus kan finnas kvar i ett eller flera dygn,

Smittspridningsvägar

Spridning av ett smittämne beror på dels smittämnet själv - såsom spridningsbenägenhet, vilken dos av smittämnet som behövs för att orsaka infektion, frekvensen av friska bärare (de som bär smittämnet utan att ha symtom) samt hur det kan överleva i miljön.

- Direktkontakt mellan personer
- Droppsmitta genom nysningar och hosta
- Indirekt kontaktsmitta via föremål som ex handtag, arbetsytor, arbetsmaterial, handdukar
- Livsmedelsburen smitta – handhavande, förvaring
- Blodburen smitta

Handhygien

En ordentlig handtvätt kräver att det finns tillgång till vatten, flytande tvål och pappershanddukar. Använd gärna pappershandduken för att stänga av kranen. Textilhanddukar ska inte användas i skolan.

Handtvätt ska ske:

- före varje måltid, dukning och servering
- före hantering av mat
- efter toalettbesök
- efter utevistelse

Handdesinfektion:

Handdesinfektion kan användas som komplement vid en utbrottsituation t.ex. vid magsjuka och förkylningar. Eller som ersättning när det inte ges

möjlighet till handtvätt med tvål och vatten. Handdesinfektionsmedel är återfettande och en bra hudvårdsprodukt för händerna.

Placera gärna handdesinfektionsmedel i entrén vid matsalen och i klassrummen vid behov. Det är viktigt att lära eleverna att arbeta in handdesinfektionsmedlet i händerna.

Handskar:

Används alltid vid risk för kontakt med kroppsvätskor

Blodspill

Handskar ska användas när blodspill torkas bort, vid näsblod och vid sår-omläggning.

Handskar ska användas vid både känd och okänd smitta enligt arbetsmiljöverkets föreskrifter (AFS 2005:1). Men även med hänsyn till barnets integritet och att det kan förekomma okända smittbärare.

Blodfläckade ytor torkas av med alkoholbaserat ytdesinfektion. Ytdesinfektionsmedlet bör vara 45 volymprocent med tillsatts av tensid - vilket har en rengörande verkan.

Handskarna tas av genom att man vränger dem ut och in. Om det inte finns tillgång till handskar kan man använda en vanlig plastpåse. Tvätta händerna när handskarna har tagits av.

Allmänna råd vid infektionsutbrott

Vid infektionsutbrott (flera personer som insjuknar i likartad sjukdomsbild) ska rutiner för god handhygien ses över. Mat ska hanteras och serveras av personal.

Textilier, möbler samt gemensamma kontaktytor såsom dörrhandtag och dörrkarmar ska rengöras med lämpligt allrengöringsmedel. Rengöringen bör även omfatta leksaker, tangentbord, datormus och andra hjälpmedel som används.

Vårdnadshavare och all personal ska informeras om att ett utbrott har skett. Vädra ofta och regelbundet, tio minuters korsdrag byter effektivt ut luften. Det är rektors ansvar, i samarbete med skolsköterskan, att besluta om vilka åtgärder som ska vidtas.

Riktlinjer för när barnet bör vara hemma från skolan

- **barnet ska orka med de aktiviteter som är på skolan**

För barnets skull:

- Feber, även lindrig. Återgång till skola tidigast efter ett feberfritt dygn hemma (24 tim).
- Om barnet är feberfritt, men är så trött och hängig att det inte orkar med de vanliga aktiviteterna på skolan.
- Hosta som håller barnet vaken om nätterna.

Av smittskyddsskäl:

- Magsjuka med kräkningar och/eller diarré. Återgång till skola tidigast två dygn (48 tim) efter att kräkningarna och diarréerna upphört.
- Halsfluss som är obehandlad, eller då antibiotikabehandlingen pågått under kortare tid än två dygn.
- Akut ögoninflammation, med kraftig rodnad/ljuskänslighet och/eller variga rinnande ögon.
- Svinkoppor tills alla sår har läkt (inga sårskorpor kvar) eller antibiotikabehandling i tablett/mixturform som pågått kortare tid än två dygn.
- En person med vattkoppor bedöms vara smittfri när inga nya koppor uppkommer och krustorna torkat in. Allmäntillståndet samt smittfrihet avgör när den som varit sjuk i vattkoppor kan återgå till arbete eller deltagande i barnomsorg.

Vid långdragna infektionsperioder kan hygienråden behöva skärpas. Exempelvis kan det vara bra att även symptomfria syskon hålls hemma under samma period som det sjuka barnet när magsjuka cirkulerar på skolan.

Tilläggsinformation till personal som arbetar inom särskoleverksamhet

Många elever inom särskoleverksamheten är multisjuka och rör sig ofta mellan omsorgen och sjukvården. En del har så kallade riskfaktorer som till exempel sår, kateter eller peg, vilket innebär att de lättare kan drabbas av infektioner som ibland behöver behandlas med antibiotika.

Eftersom flera har ett stort omvårdnadsbehov är det extra viktigt att du som personal alltid arbetar utifrån bra grundläggande hygienrutiner. På så sätt kan du förhindra att smitta sprids vidare inom verksamheten.

Det är viktigt att de hygienrutiner enheten skapar utgår från vedertagna rekommendationer inom hygienområdet, samtidigt som de ska fungera i vardagen i er verksamhet. För att hygienrutiner ska fungera krävs fortlöpande uppföljning.

Ett råd är att utse en hygienansvarig som har ett tydligt uppdrag och mandat att hålla rutinerna uppdaterade, förankrade och anpassade till verksamheten.

Blöjbyte

- Använd handskar vid blöjbyte
- Kortärmad klädsel, kortklippta naglar och händer utan ringar, armbandsur eller andra handledssmycken underlättar god handhygien
- Engångsmaterial såsom handskar, underlägg, engångstvättlappar, engångshandduk och handdesinfektion ska finnas nära till hands
- Blöjbyte görs på skötbord med avtorkningsbar dyna. Ovanpå dynan läggs engångsunderlägg av papper som byts mellan varje elev
- Efter varje blöjbyte torkas underlaget av med ytdesinfektion (45 volymprocent alkohol med tillsatts av tensid - vilket har en rengörande verkan.)
- Ytan kring skötbord inklusive tvättfat rengörs med rengöringsmedel dagligen
Använda blöjor läggs i sopkärl med lock.
- Efter varje blöjbyte kastas handskarna och händerna rengörs med handdesinfektion

Sondmatning

Handdesinfektion och aseptiskt arbetssätt är viktig vid allt arbete med sond, sondmatningsaggregat och sondnäring eftersom risken för att kontaminera sondnäringen är stor.

Separera elevernas sond-slangar, sprutor mm från varandra.

Sprita köks-och bordsytor före beredelse av sondkost.

Vid kräkning - instruktioner för akuthink

Vid ett utbrott av t.ex. magsjuka eller vinterkräksjuka är det lämpligt att använda en akuthink. Hinken ska alltid vara komplett. När något tar slut är personalen skyldig att beställa eller meddela den som beställer produkter på avdelningen. På grund av att magsjuka är så smittsamt rekommenderar vi att man använder engångsartiklar inklusive hink i så stor utsträckning som det går.

Tänk därför på att endast ha den mängd produkter ni behöver vid ett utbrott i er hink.

Akuthinken bör förvaras så alla vet var den är och att den är nära till hands.

Förslag på innehåll

- Hink - t.ex. en 10 liters före detta syltburk
- Engångshandskar
- Supersorb (valfritt absorberingsmedel som gör det lättare att torka upp)
- 1 refillpåse med VirKon-pulver
- 1 tom en litersflaska för VirKon
- Skoskydd (valfritt)
- Engångsförkläden gärna långärmat, finns styckförpackade
- Några plastpåsar
- En pappersrulle, t.ex. hushålls- toalett eller torkpapper

Instruktioner

- När ett barn har kräcks ska hen tas om hand (rengöras, tröstas och isoleras) och därefter kontaktar man vårdnadshavare.
- En annan kollega tar upp kräkningen och rengör.
- Övrig personal tar hand om övriga barn.
- Den medarbetare som ska sanera tar på sig plastförkläde, plasthandskar och ev. skoskydd och strör Supersorb jämnt över kräkningen. Var försiktig – skydda ögon, hud och kläder.

- Torka upp med papper, ca 6 meter i diameter och lägg i en plastpåse. Ta av dig de använda handskarna och släng allt i påsen som läggs direkt i sopkärl.
- Ta på dig ett par nya handskar. Blanda VirKon-pulvret med en liter ljummet vatten, i flaskan. Rengör ytan mekaniskt med desinfektionsmedlet. Låt verka i 10 minuter. Om det bildas ett vitaktigt tunt skikt kan det torkas bort med en fuktig torkduk. VirKon-lösning kan hällas ut direkt i avloppet.
- Släng det du använt. Om du har möjlighet, byt kläder.
- Glöm inte att tvätta och desinficera händerna efteråt!
- Vädra.
- Den som städar, ska **inte** hantera mat.
- Sätt upp en lapp på skolan och meddela övriga föräldrar.

Förlagan till materialet är från HYFS, Västra Götaland.

Fördjupning

[FoHMFS 2014:19](#)

[Folkhälsomyndighetens allmänna råd om städning i skolor, förskolor, fritidshem och öppen fritidsverksamhet](#)

[Hygienrutiner – stödmaterial till verksamheter utanför sjukvården](#)